

Gheorghe Stroe

POTOPUL ÎN VALEA SĂRII

„PARCĂ S-AU DESFĂCUT izvoarele adâncului și s-au deschis jgheburile cerului!”, își zise Neculai Marin și rămase pe gânduri. Pierduse șirul zilelor de când știrile erau mereu aceleași, ploii ce nu se mai terminau, râuri ieșite din matcă, revărsate peste șosele, peste recoltele de pe câmpuri, prin sate, pe străzile orașelor... Căi ferate rămase în aer, după ce puhoaietele măturaseră terasamentul... Vedeau poduri filmate chiar în momentul prăbușirii, case desfăcându-se din încheieturi și înghițite de valuri, drumuri surpându-se... Din când în când, acestor imagini le luau locul inutilele discuții ale unor *specialiști* despre încălzirea globală, despre modificările radicale ale climei, despre topirea calotei de gheață de la poli... „Ce bine de noi aici, pe coastele-astea!”, o auzea adesea pe nevastă-sa, convinsă că în Valea Sării nu se putea întâmpla nimic din câte vedeau la televizor, dar nici nu o aproba, nici nu o contrazicea, o lăsa să creadă ce voia. Schimbând postul, indiferent de canal, mereu aceleași lucruri... Era acum târziu, trecuse de miezul nopții și femeia se culcase de mult când Neculai Marin, fără să se gândească pentru a câta oară o făcea, deschise iarăși Cartea, dar privirea îi rămase la imaginile de ecran... „Ai făcut un legământ odinioară, Doamne, cum de l-ai dat uitării?”, își zise înfricoșat de grozăviile văzute. Nu mai era loc de speranță, deci a doua zi își luă carnetul cu adresele copiilor și se duse la Pîrscov, să le trimită telegrame să vină *urgent* acasă. La întoarcere, singur pe drum aproape zece kilometri, pentru că până la tren mai era de așteptat, avu răgaz destul să se gândească la toate și un moment îl încercă îndoiala, poate că se grăbise cu telegramele, apoi îi veniră iarăși în minte cele citite în Carte, la acestea adăugându-se și imaginile apocaliptice de la televizor și-și dădu seama că avea atâtea de făcut până să sosească copiii.

Două zile se frământă trecând de la una la alta, muiat până la piele de ploaia care aproape că nu mai contenea. Nu avea nicio îndoială, copiii vor ajunge la timp, numai că asta nu era decât o parte a problemei. La un moment dat chiar își zise că i-a chemat degeaba și, în cea de a treia zi, tocmai când se hotărâse să le scrie să nu mai vină, să-și vadă de treburile lor, adăpostindu-se de ploaie sub streășina lungă a magaziei, înțelese că ceea ce căuta găsise aici: făcută din scânduri de salcâm și cu acoperișul ușor și trainic din șindrila, trebuia doar să o dea cu smoolă și pe dinăuntru, și pe dinafară, deci se apucă să o cerceteze pe îndelete și rezultatul îl mulțumi, mai ales că și smoolă avea destulă într-un colț, i-o adusesse demult cineva care lucra pe șantier... Spre seară, cei doi fii însoțiți de neveste coborâră din trenul de Nehoiu.

DRUMUL DE LA GARĂ prin pădure îl făcură greu, turna cu găleata, iar de pe coaste apa curgea în torente, însă locul îngust și în pantă nu le permitea să ocolească nici în stânga, nici în dreapta, fiind astfel nevoiți să calce unde se nimerea. La un moment dat strânseseră umbrelele, nu le folosea să se mai încurce și cu acestea, apa trecea prin pânză ca prin sită... Când intrară în curte, ploaia îi muiase până la piele, noroc că era în toiul verii și nu părea tocmai rece... Văzându-i, mama rămase mută de

uimire, în nici un caz nu i-ar fi așteptat pe o vreme ca aceea, cu atât mai mult se miră când află că ideea cu venitul nu fusese a lor. „S-a întâmplat ceva de ne-ați chemat așa urgent?”, o întrebară îngrijorați intrând pe verandă, la adăpost. Nedumerirea mamei îi nedumeri și pe ei, „cum să nu știi nimic, că doar tata nu dădea telegramă să venim imediat acasă fără să ai și dumneata habar”, însă în acel moment veni de undeva din curte tatăl și le zise de-a dreptul: „Eu v-am chemat, maică-ta nu știe nimic!”. Nu mai insistară, trebuia să se schimbe cu haine uscate, de discutat aveau tot timpul după aceea... „Dacă voiai musai să-i vezi, îl apostrofă nemulțumită femeia, să fi avut răbdare să se termine cu ploile și atunci puteai să-i chemi când voiai.” „Nu se mai termină cu ploile”, zise Neculai Marin scurt și se îndreptă spre ușă, probabil mai avea ceva de făcut pe-afară.

După ce se schimbă cu ce se găsea prin casă, pentru că apa le intrase până și în bagaje, se apucară de vorbă. Nu se văzuseră de mai bine de o jumătate de an, deci întâlnirea îi bucura și nu se mai întrebară de ce tatăl îi chemase grabnic în Valea Sării, câtă vreme nu se întâmplase nimic. Bănuiseră că e ceva grav la mijloc și se grăbiseră îngrijorați spre casă, întâlnindu-se întâmplător pe peronul gării din Buzău, însă, neavând habar de nimic, îngrijorarea le sporise, tocmai de aceea nu luaseră în seamă cât de greu fusese să urce prin pădure. Acum se bucurau că-i găsiseră pe amândoi sănătoși, „bine că, la vârsta asta, sunteți așa cum sunteți, îi mai ziseră o dată mamei care, luată prin surprindere, încă nu-și revenise. I s-o fi făcut dor de noi, dar nu vrea să recunoască, nu ne-a mai văzut de mult. Să nu-l forțăm, s-ar simți prost... Oricum n-o să mai putem veni și în concediu, pentru că, dacă se îndreaptă vremea, vrem să ne ducem la mare.”

Când, destul de târziu, Neculai Marin se întoarse în casă, îi găsi bine dispuși, chiar și mamei îi trecuse grija și se apucase cu nurorile să pregătească cina. „Dacă nu se schimbă vremea, anul ăsta s-ar putea să trebuiască să ne scoatem marea din cap. Plouă, nu plouă, la mare e de ajuns să fie nor ca să n-ai ce face.” „Mergem la munte, acolo contează mai puțin. Dacă nu dă de sus, nu te împiedică nimic să te duci pe traseu.” Tatăl le ascultă planurile în tăcere, dar nu-l luă în seamă, în problema asta nu obișnuiau să ceară părerea părinților... „Nu te mai duce pe-afară, îi zise soția, văzându-l că se ridică de pe scaun. O să mîncăm imediat, că le-o fi foame la copii.” Neculai Marin voia doar să pornească televizorul și chiar și după ce se așezară la masă rămase în continuare tăcut, cu ochii la grozăviile de pe ecran: aceleași poduri luate de puhoaiete, aceleași case surpându-se în apa ajunsă la streășină, aceleași localități pierdute în întinderi de apă fără sfârșit, aceiași oameni sperați, scăpați doar cu ce aveau pe ei... Alături, fiii, nurorile, nevasta erau veseli să fie împreună și nu luau seama la îngrijorarea tatălui, aveau de povestit, mămăliga fumega, cârnații de la borcan erau fierbinți, țuica din butoiul de dud, galbenă de vechime... „Tot nu te-ai săturat de uitat la televizor? se trezi mama la un moment dat că-i zice. Stai și tu de vorbă cu copiii, că de-aia i-ai

chemat. Noi să ne bucurăm că-i vedem acasă, că de grijile ăstora de te uiți întruna la ei ne-a ferit Dumnezeu...” „Asta s-o crezi tu!”, o întrerupse Neculai Marin cu un ton care-i făcu să tresară. Și acela fu momentul în care le dezvălui motivul chemării lor urgente, pe când afară ploaia cu găleata.

„CE-I ACUM NU-I NIMIC pe lângă ce o să fie,” reluă Neculai Marin, însă, înainte de a continua, ieși pe verandă și deschise ușa, să se asigure că nu ascultă nimeni afară. „Crezi că e cineva atât de fraier, să stea sub fereastra noastră pe o ploaie ca asta?”, se miră fiul cel mare, dar Neculai Marin nu-l luă în seamă, se așeză pe un scaun în fața lor și le vorbi o vreme, fără să-i pese de uluirea cu care îl ascultau... Apoi le citi din Carte, cum Domnul a vestit potopul văzând că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toate cugetele și dorințele lor sunt îndreptate la rău, cum s-a făcut corabia, cum au venit asupra pământului apele potopului, atunci când s-au desfăcut toate izvoarele adâncului și s-au deschis jgheburile cerului, de-au fost acoperiți chiar și munții cei înalți, în sfârșit, despre semnul legământului... „Adică, ziseră amândoi fiii într-un glas, dumneata crezi că...” „E mult de când Domnul nu mai este mulțumit de noi, îl întrerupse cu autoritate Neculai Marin. Și nu e de mirare, dacă ne gândim că n-a folosit la nimic, nici măcar că a îngăduit ca Fiul Său să pătimească pentru păcatele noastre... Ce să mai lungim vorba, a mai apărut curcubeul în vara asta?” „Nu, nu știu să-l mai fi văzut, dar ce-i cu asta?” „Credeam c-ai fost atent când v-am citit. Oare pui la îndoială ce scrie în Carte?” „Ferească Dumnezeu! Cum îți închipui c-aș fi în stare de atâta necredință?” Aici discuția se împotmoli... De-afară se auzea ploaia care se întetise, să zici că în curând o să rupă acoperișul, iar pe ecranul televizorului uitat deschis se succedau aceleași imagini ale dezastrelor de pretutindeni... „Și dacă tata are dreptate?”, se auzi într-un târziu slab o voce, dar nu-i răspunse nimeni. Și trebui să mai treacă două zile și două nopți în care aproape fără conținere turnă cu găleata.

ÎN TIMPUL ACESTA, Neculai Marin îi lăsă în pace, de parcă discuția din seara venirii lor nu ar fi avut loc. Peste zi avea treabă în magazie, scoase de-acolo toate mărunțișurile, putini, butoaie, lădițe, borcane și le duse undeva în fundul curții, în ploaie. Deși nu le-o ceruse, băieții veniră să-l ajute la butoaie, însă nu înțelegeau ce-l apucase tocmai acum, Leana însăși era nedumerită, „i-ai chemat acasă și, în loc să stai de vorbă cu ei, te-ai apucat să aranjezi în magazie, de parcă toate le făcuseși și mai rămăsese asta”, dar Neculai Marin își văzu mai departe de treabă. Atât la prânz, cât și seara mâncau în tăcere și chiar și peste zi discutau puțin, mai degrabă s-ar fi zis că se evitau... În sfârșit, înțeleseseră că tatăl are un plan cu magazia, iar dacă-l întrebară le răspunse simplu „asta o să fie arca noastră”, apoi îi lăsă să creadă ce vor, n-avea timp de explicații, abia seara, la masă, le vorbi pe îndelete. „Crezi că vei reuși?” „Singur nu. Cu voi. Tocmai de-aia v-am chemat, pentru că nu putem ști cât timp ne-a mai rămas. Trebuie să ne grăbim și nu-i deloc simplu... Măine dăm pereții cu smoală, cum scrie la Carte, atât pe dinafară, cât și pe dinăuntru. Slavă Domnului că n-am aruncat-o până acum, ani de-a rândul mă tot întrebam de ce mai țin în magazie atâta smoală și iată că a venit momentul să ne folosească... O am de la unul din Păliciu pe o damigeană cu țuică, voiam să dau pe garduri, să nu mai intre apa în lemn și-am tot amânat până m-am lăsat păgubaș... Vedeți dar c-avem multe de pregătit, totuși, până terminăm treaba asta, nu ne mai apucăm de altceva.” Discuția o continuă a doua zi în magazie. „Nu crezi

c-ar fi nevoie și de alte transformări?”, îl întrebară băieții după ce cercetară ei înșiși totul, amănunțit. „Eu zic că nu, se pronunță tatăl mulțumit că, în sfârșit, îl luaseră în serios. Dacă smolim podeaua și pereții...” „Ești sigur că va pluti?”, păru să se îndoiască băiatul cel mare. Apoi tot el, după ce se gândi un timp, declară ferm: „Are dreptate tata, plutește! Putem aproxima care este greutatea totală a construcției desprinse de pe temelie, iar asta, raportată la greutatea volumului de apă dislocuit...” Celălalt băiat înțelese numaidecât și arătă cu mâna pe perete cam cât ar fi să se scufunde în apă. „Numai că o corabie mai are și catarg, pânze...” „Nici *cealaltă* n-a avut, încheie tatăl discuția, și era mult mai mare, a plutit unde a vrut Domnul.” Neculai Marin nu ascunse că acum conta pe fiii săi pentru a-și duce planul la bun sfârșit. Cel mare lucra de mai bine de douăzeci de ani în construcții, or pentru el era ceva obișnuit chestia asta cu smoala. Pentru că trebuia să o topească, se uită în jur și privirea i se opri la cazanul de țuică, „oricum nu mai ai nevoie de el”, îi zise tatălui, care în primul moment avu o ezitare. Într-un cotlon, la adăpost, erau lemne de trei ori pe cât ar fi fost nevoie.

În zilele următoare, peste curtea lui Neculai Marin pluti un fum negru, pe care ploaia nu-l lăsa să se ridice, un fum la fel de negru ca norii ce coborâseră deasupra satului, greu de respirat, dar nu-l luau în seamă, ploaia aproape continuă îi îngrijora din ce în ce mai mult, pentru că lucrul lor nu era deloc de simplu. Întărîră podina cu încă un rând de scânduri și se asigurară că magazia nu era prinsă de temelie, să se poată desprinde pentru a pluti liberă. Apoi desființară ușa, astupând-o cu scânduri pe care le smoliră la fel cum smoliseră pereții, pentru că se temeau că apa ar putea pătrunde pe acolo, în schimb lărgiră trapa prin care se cobora din podul magaziei și încropiră și o scară simplă, iar ferestruica de sub streșină, după o atentă chibzuință, hotărâră să o păstreze, „n-ajunge apa până aici”, însă smoliră cu grijă, și pe dinafară, și pe dinăuntru, marginile geamului gros, precum și locul în care giurgiuveaua se așeza pe toc. În sfârșit, după ce chibzuiră cu grijă, fiii hotărâră să alătore de o parte și de alta a magaziei niște bârne de salcâm, „să fim mai siguri că plutește și pentru echilibru”, și tatăl găsi bună soluția aceasta la care el nu se gândise. „De, oameni cu carte, nu ca mine!”, își zise cu mulțumire.

Erau rupți de oboseală când părea să nu mai fie nimic de făcut, magazia fiind transformată într-o adevărată arcă, dar se apucară numaidecât să aducă din casă tot ce crezură că le va fi necesar, chiar și o masă și scaune, apoi, dându-și seama că se adunaseră prea multe, se răzgândiră și nu păstrară alt mobilier decât paturile din scânduri făcute pe lângă pereți. „Să nu uităm că drăcia asta va trebui să plutească, deci nu ne permitem să o îngreunăm peste o anumită limită, iar noi deocamdată n-am adus proviziile pentru cât vom fi aici”, atrase atenția fiul cel mare și toți fură de acord. Dar, dacă la scaune ori la masă puteau renunța, aveau în schimb nevoie de lucruri de îmbrăcat care le lipseau, „era bine, în loc de telegrame, să ne fi scris, ne explicai amănunțit și veneam pregătiți.” „N-avea rost. Vedeți doar că și așa, față în față, mi-a fost greu să vă conving... Ce-ați fi crezut dintr-o scrisoare?” „Așa o fi, numai că, dacă tot am terminat cu magazia, n-ar strica să dăm o fugă fiecare până acasă, să ne luăm ce ne mai trebuie. Ne sfătuim și cu nevestele, vedem și părerea lor. O zi drumul la dus, o zi-două acolo, să rezolvăm ce e de rezolvat, apoi alta la întors...” În cel mult patru zile suntem înapoi.” „În nici un caz, acum nu mai pleacă nimeni din Valea Sării, pentru că nu știm ce planuri are Al de Sus. E

prea riscant, gândiți-vă că poate chiar mâine va trebui să intrăm în arcă. Or, dacă nu suntem toți...” „Tată, dar aici, sus, în sat, deocamdată nu se întâmplă nimic.” Încă o dată tatăl se opuse, „ne descurcăm cu ce avem”, apoi le zise să se pregătească pentru a doua zi să meargă ei, bărbații, la Buzău ori la Nehoiu, „cumpărăm ce mai e de cumpărat, în primul rând provizii. Plecăm mâine, cu trenul de opt și după-amiază suntem înapoi.” Nu îndrăzniră să-l contrazică, însă dimineața se duseră degeaba la gară, trenul nu mai circula de câteva zile, fără ca ei să aibă habar: linia fusese ruptă de ape în mai multe locuri, la Păltineni, la Șețu, la Cislău, iar podurile de la Rușavățu și de la Măgura fuseseră grav avariate, astfel încât linia Buzău-Nehoiu era închisă... Se întoarseră acasă și povestiră îngrijorați femeilor, dar mama se grăbi să-i liniștească, „bine că suntem toți aici”, lucru care acum părea, într-adevăr, cel mai important.

DE PE COASTA din fața casei se vedeau apa Buzăului, linia, gara și, la doi pași, școala, apoi clădirea fostei cooperative, șoseaua, biserica... Știau că apa Buzăului crescuse, erau doar câteva zile de când nu putuseră să se ducă la oraș pentru cumpărături, dar îi puse pe gânduri într-o dimineață când Neculai Marin veni cu vestea că, peste noapte, gârla ieșise din albie, trecuse de linie inundând gara și școala, iar acum deja era la șosea. Nu luară în seamă ploaia care cădea fără conținere, se grăbiră cu toții pe coasta din fața casei, să se convingă cu ochii lor. Privită de aici, de sus, întinderea de apă parcă era un fluviu și creștea continuu, de la o oră la alta. Astfel văzură dispărând gara, școala, cooperativa și casele de la șosea, ba chiar și acoperișurile acestora, pomii, șoseaua... Biserica, mai înaltă decât celelalte clădiri, o văzură mai multă vreme, înconjurată de ape parcă era o adevărată corabie... Apoi apele o înghițiră și pe ea și un timp doar turla cea mare rămase deasupra valurilor, însă înainte de a se însera dispăru și aceasta... Cu siguranță că nu fusese nimeni surprins de năprasnica revărsare, oamenii n-aveau de ce să stea să vină puhoaiile peste ei, se mutaseră din timp sus, în sat, pe la rude, pe la cunoștințe. Oricum, în cele câteva case de la șosea nu fusese decât o mână de oameni, două-trei dintre acestea nici măcar nu mai erau locuite. „Oare se mai crede cineva în siguranță acum?”, se întrebă seara când, muițați până la piele, se adunară în casă la cină. Erau cu toții împrejurul mesei, cu farfuriile aproape goale, pentru că fuseseră nevoiți să pună deoparte puținul pe care-l mai aveau, dar atenția tuturor era mai degrabă la ploaia ce nu contenea o clipă. Când și când, liniștea era sfâșiată de câte un tunet care făcea geamurile să zărnăie prelung... Nici Neculai Marin nu mai zicea nimic, el care întotdeauna își amintea să povestească ceva din Banat, unde fusese în tinerețe cadru militar.

A doua zi aflară că și aici, în sat, torențele care peste an erau mai tot timpul secate ieșiseră din albie și inundaseră pădurea în locurile mai joase de la margine, fânețele din Popești, ba chiar și câteva case. Nici Buzăul, în vremurile sale cele mai bune, nu fusese atât de mare, curgea vijelios, rupând permanent din maluri, ducând la vale pomii smulși din rădăcini... După încă o zi, văile se umplură, apa venind și dinspre Mânăstioară, și dinspre Purcăreți, iar izvorul Sării și izvorul Babii Siniu, despărțite de o distanță de câteva sute de metri, se uniră acum într-o curgere amețitoare care nu putea să nu-ți dea fiori... Chiar și lacul din mijlocul satului, cel de lângă casa lui Calarez unde vara se strângeau găștele și rațele din împrejurimi, spori continuu cu apele de pe coaste și inundă drumul, apoi și

gospodăriile din apropiere. Cele aflate pe locuri mai înalte încă păreau în siguranță.

ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, NECULAI Marin se întoarse cu gălețile goale. Coborâse pe drum spre fântână, dar se oprise la marginea pădurii. Acum era emoționat, pe gânduri... „De ce-ai venit fără apă?”, îl întrebă Leana nedumerită. „Nu ne mai putem apropia de fântână, apa a ajuns aproape de marginea pădurii și crește văzând cu ochii... Gata, a sosit momentul, în casă nu mai e sigur nici măcar un ceas, apele vin și de sus, urcă și de pe văi, ne pot lua prin surprindere oricând.” Fiii și nurile erau abia la cafea, încă nu se dezmoțiseră. „Nu e de glumă, insistă Neculai Marin. Aruncăm o privire prin casă, să vedem ce-ar mai fi de luat și o părăsim chiar acum.”

În mai puțin de un sfert de oră erau în magazie. Ziua o petrecură aici și, neavând ce face și îngrijorați, se culcară devreme. Se treziră însă cu convingerea că se grăbiseră cu mutatul, „de paturile-astea cât palma, în întuneric și-n frig, o să ne săturăm, măcar peste zi să stăm în casă. O fi riscant la noapte, că nu știi ce se poate întâmpla când dormi, dar, cât e lumină și suntem treji, în nici un caz.” Neculai Marin nu zise nimic, clătină din cap a dezaprobare. După cum se auzea pe acoperișul de șindrilă, ploaia se întetise și, cu toate că la ora aceea ar fi trebuit ca soarele să fie sus, aici, între pereții dați cu smoală lumina era puțină. Amânără totuși să iasă din magazie, parcă niciodată nu plouase atât de tare, pe geamul gros al ferestruicii lunecând o pânză continuă de apă, „ne udă ciuciu-lete până în casă, așteptăm să se mai potolească.” Dar de aici nu aveau cum să vadă că norii coborâseră atât de mult încât se uniseră cu pământul, că drumurile fuseseră transformate în râuri care cuprinseseră grădina, curtea, că apa deja intrase în casă. Și, cum lumina scădea mereu, nu-și dădură seama dacă era amiaza ori se apropia seara. Și deodată simțiră o zdruncinătură puternică, urmată apoi de o legănare continuă și abia într-un târziu înțeleseră că magazia fusese smulsă de ape de pe temelii și de piatră, iar acum plutea pe deasupra a ceea ce fusese până nu de mult Valea Sării.

...ERA LA ÎNCEPUTUL lui august și magazia ce o transformaseră cu atâta iscusință în arcă plutea sub un cer dezlănțuit, peste întinsul netocmit al apelor. Și era zi, și era noapte, iar Neculai Marin și ai lui stăteau tăcuți pe paturile de pe lângă pereți.

Aurel Ciupe – *Nuci bătrâni*